

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

ju.l7@regeringskansliet.se

Stockholm 2016-12-20

Remissvar Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå (Ju2016/08546/L7)

Sveriges Skolledarförbundet har beretts möjlighet att lämna remissvar på förslaget till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Förbundet kommer att avgränsa sina synpunkter till de delar som berör tillämpningen av lagstiftningen och de effekter den får för de verksamma i skolan och för skolhuvudmannen.

Inledningsvis vill Sveriges Skolledarförbundet ifrågasätta det rimliga i att knyta uppehållstillstånd till studieframgång på det sätt som förslagen i utkastet indikerar. Förbundet är allvarligt oroade för den roll som lärare och skolledare förväntas ta i processen gällande beviljande av uppehållstillstånd. Skolledare och lärare riskerar att hamna i mycket svåra etiska dilemman.

Utbildning är en process som bygger på tillit och förtroende mellan eleverna och skolans professioner. Det är, enligt Sveriges Skolledarförbunds uppfattning, varken rimligt eller lämpligt att det blir lärares och skolledares bedömningar av studieaktivitet och studieresultat som ska avgöra om en nyanländ ungdom ska beviljas förlängt uppehållstillstånd eller avvisas ur landet.

Den föreslagna lagstiftningen tycks utgå från att de allra flesta i den grupp som förslagen inriktar sig på klarar att ta sig vidare in på nationellt program efter en kortare tid på ett introduktionsprogram, oftast språkintröduktion.

Våra medlemmars samlade erfarenhet är att hög andel av de nyanlända i gymnasieåldrarna har avsevärda svårigheter med vidaregången från introduktionsprogram till nationellt program. En betydande grupp saknar i princip skolbakgrund helt och hållet när de anländer till Sverige. Det är mer regel än undantag att de tillbringar ett flertal år på språkintröduktion utan att fullt ut nå godkänt i alla de ämnen som krävs för tillträde till nationellt program. Lagstiftaren behöver ha denna verklighet i åtanke när lagförslaget skrivs.

I utkastet till lagrådsremiss används ett par begrepp som behöver definieras närmare, särskilt mot bakgrund av vad som anförts ovan. Ett sådant begrepp är ”aktivt deltagande i en utbildning” som anges som förutsättning för att få förlängt uppehållstillstånd. Enligt vad som framkommit vid ett remissmöte där

förslaget presenterades, exemplifierades ”aktivt deltagande” med begreppet betygsutdrag.

Att begränsa redovisningen av aktivt deltagande till enbart utdrag ur betygskatalogen anser Sveriges Skolledarförbund ställer orimligt höga krav på studietakt och studieförmåga hos flertalet i gruppen nyanlända i gymnasieåldern. Det riskerar även att försätta lärare i etiskt mycket svåra situationer.

Enligt Sveriges Skolledarförbund är det viktigt att klargöra att ansvaret för allt som rör beslut om uppehållstillstånd/återkallande av uppehållstillstånd åligger Migrationsverket, inte skolan.

I motivtexten till lagförslaget anges att utgångspunkten för bedömning av ”aktivt deltagande” bör vara att det endast är sådan dokumentation som redan finns hos respektive utbildningsanordnare som ska användas. Detta ser Sveriges Skolledarförbund som en mycket viktig princip att hålla fast vid.

Förbundet avråder bestämt från regleringar som innebär ökad administrativ hantering för lärare och skolledare där syftet med uppgiftsinsamlingen inte är nära kopplad till elevens måluppfyllelse. Det får inte bli lärares eller skolledares skyldighet att rapportera och/eller bedöma studieaktivitet om huvudsyftet med rapporten/bedömningen är Migrationsverkets hantering av uppehållstillstånd.

Sveriges Skolledarförbund kan också se oklarheter i lagtextens användande av begreppet ”fullföljd gymnasieutbildning”. Det bör definieras tydligare i verkställighetsföreskrifter om lagstiftaren med begreppet ”fullföljd gymnasieutbildning” menar uppnådd gymnasieexamen eller om det är något annat som åsyftas.

Lagförslaget omfattar bara studier i gymnasieskolan och motsvarande skolformer. Det förekommer att nyanlända, som skolplacerats i grundskolan, efter en ny åldersbestämning befinns vara 17 år eller äldre. Sveriges Skolledarförbund efterfrågar ett klargörande om dessa elever behöver skrivas ut ur grundskolan och in i gymnasieskolan för att kunna komma i fråga för förlängt uppehållstillstånd i enlighet med de nya reglerna.

Slutligen gör lagstiftaren beräkningen att förslaget kommer att medföra ökade kostnader för skolans huvudmän med anledning av fler utbildningsplatser på gymnasial nivå men att detta inte behöver finansieras eftersom kommunen kommer att få framtida kostnadsminskningar för ekonomiskt bistånd för individerna i fråga. Sveriges Skolledarförbund anser att den kommunala finansieringsprincipen självklart ska gälla och att ökat ansvar som innebär ökade kostnader självklart ska ersättas.

Sveriges Skolledarförbund vill tvärtom betona att om staten menar allvar med att dessa ungdomar verkligen förväntas komma in och fullfölja studier på nat-

ionellt program, så krävs kraftfulla extra satsningar på skolan i form av t.ex. studiehandledning på modersmålet och utbyggd elevhälsa. Regleringen kring fjärrundervisning måste luckras upp för att komma till rätta med bristen på behöriga lärare i t.ex. svenska som andra språk. Parallellt med detta krävs även ökade resurser till den sociala sektorn, exempelvis för utbyggnad av kommunernas ungdomsmottagningar.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledarförbund

Matz Nilsson
Förbundsordförande